

Proslava 150. obljetnice Hrvatskog glazbenog zavoda

SIMPOZIJ U POVODU 150. GODIŠNJICE HRVATSKOG GLAZBENOG ZAVODA

U hrvatskoj povijesti glazbenih društava rijetka je pojava slaviti 150. obljetnicu. Zbog toga nam nalaže osjećaj savjesti i ugodne dužnosti da na dostojanstveni način odamo počast i priznanje Hrvatskom glazbenom društvu koje, eto, živi i djeluje već sto i pedeset godina. Tako su se 15. i 16. travnja ove godine sakupili muzikolozi, ne samo iz Zagreba već i Beograda i Ljubljane, u Jugoslavenskoj akademiji znanosti i umjetnosti u suradnji sa Hrvatskim glazbenim zavodom (Zagreb, Zrinski trg 11). Priređen je znanstveni skup u povodu 150. godišnjice Hrvatskog glazbenog zavoda i njegovog javnog djelovanja u glazbenoj kulturi Hrvatske.

Ovaj znanstveni skup ima svoj odbor, koji uključuje počasni odbor (Stjepko Huml, Andre Mohorović, Grga Novak, Stjepan Šulek) i organizacijski odbor (Josip Andreis, Ivo Supićić, Ladislav Šaban, Bogdan Tomašić).

Mislim da se svatko od prisutnih mogao osjećati ponosnim i počašćenim što prisustvuje skupu; jer, kao što sam kazala, ne događaju se svaki dan slične proslave.

Na takvu plemenitu osjećaju zahvaljujemo odboru i govornicima znanstvenog skupa jer su pridonijeli da doživimo življenje Hrvatskog glazbenog društva tokom svih ovih teških, no ujedno i plodnih godina njegova djelovanja u Zagrebu.

U petak, 15. travnja u 11 sati obilježeno je otvaranje Znanstvenog skupa pozdravnim govorom akademika Grge Novaka, predsjednika Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, i uvodnim referatom Krešimira Kovačevića koji je obuhvatio glazbeno stvaralaštvo u Hrvatskoj i Hrvatski glazbeni zavod.

Nakon toga svečano primanje u čast sudionika znanstvenog skupa proteklo je u srdačnom međusobnom razgovoru.

Istoga dana, poslije podne u 16 sati, započeo je radni dio skupa, s naslovom »150 GODINA HRVATSKOG GLAZBENOG ZAVODA« na kojem je predsjedao Dragutin Cvetko.

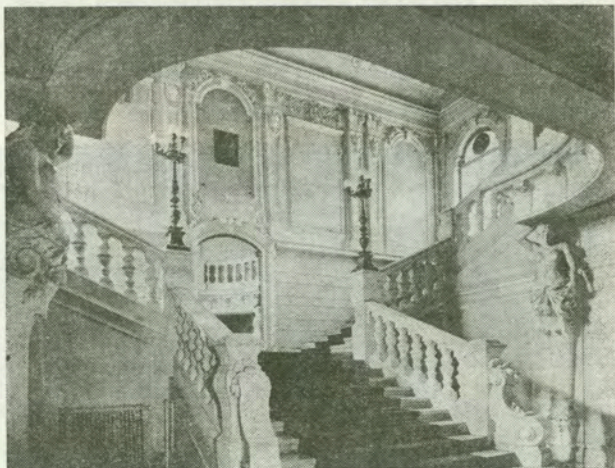
Teme su bile slijedeće:

- 1) *Franjo Buntak*, Političke i kulturne prilike u kojima je živio Zagreb u prošlom stoljeću
- 2) *Dubravka Franković*, Neki aspekti rada Musikvereina u vrijeme ilirskog preporoda
- 3) *Ladislav Šaban*, Hrvatski glazbeni zavod i Vatroslav Lisinski
- 4) *Hubert Pettan*, Djelovanje Ivana Zajca u Hrvatskom glazbenom zavodu
- 5) *Sanja Majer-Bobetko*, Izdavačka djelatnost Hrvatskog glazbenog zavoda od 1862. do danas.

Drugog dana, 16. travnja u 9 sati, slijedi nastavak skupa u kojem se iznose daljnji radovi sa područja hrvatskog glazbenog društva. Ovaj put je predsjedao Ivo Supićić. Teme su bile veoma zanimljive.

- 1) *Dragotin Cvetko*, Hrvatska glasba pri Slovencima do početka 20. stoljetja
- 2) *Koraljka Kos*, Razdoblje Vjekoslava Klaića

3) *Mihailo Vukdragović*, Idejno-estetske i stilske srodnosti i oprečnosti u razvojnim tokovima srpske i hrvatske muzike između dva rata

Stepenište Hrvatskog glazbenog zavoda

4) *Marija Janaček-Buljan*, Franjo Kuhač i Hrvatski glazbeni zavod

5) *Stana Đurić-Klajn*, Franjo Kuhač i njegova suradnja sa muzičarima u Srbiji.

U 16 sati, kada je predsjedao Mihailo Vukdragović, slijedeći referati su bili završnog karaktera:

1) *Andrija Tomašek*, Hrvatski glazbeni zavod kao faktor u muzičkoj kulturi Hrvatske od 1920. do danas.

2) *Franjo Bilić*, Povijesno značenje arhivskih zbirki Hrvatskog glazbenog zavoda

3) *Janka Sanjek*, Glazbene zbirke Hrvatskog glazbenog zavoda

4) *Ladislav Šaban*, Materijalna osnovica i njezin odraz u djelatnostima Hrvatskog glazbenog zavoda.

Ovom kratkom izlaganju sa održanog simpozija u Jugoslavenskoj akademiji znanosti i umjetnosti bila je svrha da da kratak informativni pregled zbivanja i tema, jer će radovi biti tiskani u časopisu *Arti Musices*.

Naravno, ovom zgodom potrebno je istaknuti njihovu znanstvenu vrijednost. Prilikom izlaganja čuli smo mnogo novih i zanimljivih informacija vezanih za Hrvatski glazbeni zavod, koje zahtijevaju dalji rad i istraživanje na tom području. Zbog toga je nužna moralna podrška za dalje napore da bismo time obogatili hrvatsku kulturu.

Ovom prilikom neka bude barem spomenuta podjela spomen plaketi svim aktivnim sudionicima znanstvenog skupa kao znak pažnje i nagrada za njihov strpljivi rad na području Hrvatskog glazbenog zavoda.

B. M.

Početak mjeseca travnja 1977. godine u Povijesnom muzeju Hrvatske (Zagreb Matoševa 9) obilježen je znatan događaj otvaranjem izložbe koja je slavila 150. obljetnicu našeg Hrvatskog glazbenog zavoda (HGZ). Prigodne govore održali su prof. Ladislav Šaban, Stjepko Huml (današnji predsjednik HGZ), Lela Dobronić (direktor Povijesnog muzeja). Izložba je bila otvorena svakim danom do kraja travnja.

Zahvaljujući velikom zalaganju profesora Šabana izložba je bila zaista neobično kvalitetna i sadržajno bogata (izvorni dokumenti, portreti važnih ličnosti koje su odigrale značajnu ulogu u svoje vrijeme, instrumenti, notni primjeri i sl.). Iz tako iscrpno izloženog materijala moguće je doznati neobično interesantne događaje koji su se zbili prije mnogo godina na onom zagrebačkom tlu.

No, najbolje je pogledati izložbu, zaustaviti se na nekim posebno interesantnim izloženim predmetima te se tako vratiti 150 godina unatrag, kada se javila želja za stvaranjem glazbenog društva.

Zbog toga predlažem da oni koji se nisu uspjeli osobno uvjeriti krenu sa mnom salonima Povijesnog muzeja. Nadam se da će svojim kratkim izlaganjem obogatiti čitaoca te će tako dobiti potpuniju sliku o Glazbenom zavodu.

Izložba je postavljena u sedam prostorija i sav materijal je grupiran kronološkim redom. Uđemo li u prvu od izloženih prostorija uočiti ćemo izdavačku djelatnost HGZ. Na jednoj strani su izloženi rariteti iz biblioteke HGZ (partitura VII. simfonije L. van Beethovena koju je poklonio F. Livadić, Simfoniju op. 7 koju je poklonio sam Beethoven Barbari Keglević i dr.)

Na suprotnoj strani vidjet ćemo edicije koje je do danas izdao HGZ (istaknimo među brojnim izdanjima prvo izdanje Lukačićevih moteta Dragana Plamenca).

Druga prostorija obuhvaća početke Društva i razdoblje do 1848. g. Uočiti ćemo stranice prve inventarske knjige te ispisano 16 imena utemeljitelja Društva, sve samih građana trgovaca. Osamnaestog travnja 1827. g. održan je prvi javni koncert Glazbenog društva, koje osnovala mala skupina tih zagrebačkih građana. Toga dana je Društveni orkestar izveo pod ravnanjem Jurja Wisnera-Morgensterna dvije uvertire (Mozart, Rossini), neke stavke iz Haydnove simfonije,

Beethovenova septeta i za tu priliku skladanu Himnu glazbi Wisnera-Morgensterna. (Uz put napominjem da je taj isti program izveo 18. travnja 1977. g. sadašnji Društveni orkestar HGZ s njegovim dirigentom Igorom Gjadrovom u dvorani Vatroslav Lisinski).

Kao što sam napomenula, i portreti zauzimaju svoje određeno mjesto na izložbi. Spomenuti su tadašnje pokrovitelje društva bana Ignjata Đulaja, zagrebačkog biskupa Maksimilijana Vrhovca i njegova nasljednika Aleksandra Alagovića. Zahvaljujući moćnoj zaštiti i utjecaju svojih pokrovitelja Kraljevsko-ugarsko namjesničko vijeće u Budimu 8. svibnja 1827. potvrđuje društvena pravila, a magistrat grada Zagreba te iste godine 22. lipnja izdaje pismenu potvrdu tj. dopuštenje za rad i javno djelovanje.

Tu ćemo vidjeti i Zlatnu knjigu u koju su se upisivali nagrađeni učenici tadašnje glazbene škole. Iako je ilirski preporod svršen, Lisinski djeluje kao pedagog na školi. Iz izloženih dokumenata saznajemo za sukobe i nesuglasice koje je Lisinski imao u vrijeme rada na školi. Nailazimo na imena solo-pjevačica koje su izašle kao učenice glazbene škole i stekle visoko priznanje u svijetu (jedna od njih je Matilda Malinger, prva Eva u Wagnerovim Majstorima pjevačima).

Istaknuto mjesto zauzimaju Pravila iz 1852. g. u kojima je Lisinski lijepo istaknuo cilj i svrhu Društva. Iz mnogih dokumenata vidi se teško financijsko stanje Društva koje je živjelo od dobrotvornih prihoda. Prva materijalna sigurnost nastupa 1862., kada društvo dobiva 800 forinti kao siguran dohodak.

Polako dolazimo do djelovanja Ivana Zajca kao direktora škole (1853 — 1872). Približava se i gradnja zgrade u Gundulićevoj ulici (1876). Slijedi Franjo Kuháč i njegovo vrijeme. S obzirom na doprinose koji je Vjekoslav Klaić doprinio društvu s pravom se može govoriti o Klaićevu razdoblju.

Ostavljamo prošlo stoljeće i ulazimo u djelovanje HGZ u 20 st. Od 1922. godine do 1940. godine bilo je 290 praizvedaba domaćih autora pod pokroviteljstvom HGZ. Poslije oslobođenja neka udruženja traže da se HGZ ukine; ipak velikom ustrajnošću i entuzijazmom on ne prekida svoje djelovanje.

Od srca čestitamo sto i pedeseti rođendan HGZ i želimo još mnogo plodnih i uspješnih godina djelovanja na kulturnom području našega grada.

B. M.